

الْعَسَلُ غِذَاءٌ وَ شِفَاءٌ

الْعَسَلُ غِذَاءٌ مُفِيدٌ وَ مُشِّطٌ* . وَ
قَدْ اثْبَتَتْ* التَّجَارِبُ وَالتَّحَالِيلُ* الْعِلْمِيَّةُ
أَنَّ كُلَّ «١٠٠» (مِائَةٍ) غِرَامٍ* مِنَ الْعَسَلِ
تُعْطِي «٣٠٠» (ثَلَاثِمِائَةٍ) سُعْرَةً* حَرَارِيَّةً.
فَهُوَ غِذَاءٌ ذُو قِيَمَةٍ غِذَائِيَّةٍ عَالِيَةٍ بِحَجْمِ

صَغِيرٍ. فَالْكِيلُو الْوَاحِدُ مِنَ الْعَسَلِ النَّقِيِّ* يُعَادِلُ فِي قِيَمَتِهِ الْغِذَائِيَّةِ خَمْسَةَ كِيلَوَاتٍ
مِنَ الْحَلِيبِ* أَوْ «٦٠» (سِتِّينَ) بُرْتَقَالَةً.

زِيَادَةً عَلَى ذَلِكَ أَنَّ الْمَوَادَّ السُّكَّرِيَّةَ* الْمَوْجُودَةَ فِي الْعَسَلِ سَهْلَةٌ الْهَضْمِ وَ هُوَ
يُقَدِّمُ لِعَضَلَاتِ الْجِسْمِ طَاقَةً وَ نَشَاطًا سَرِيعًا وَ قَوِيًّا. وَ لَقَدْ ثَبَتَ أَنَّهُ يَحْوِي* عُنَاصِرَ
ثَمِينَةً كَثِيرَةً؛ أَهْمُّهَا السُّكَّرِيَّاتُ* وَ قَدْ اكْتُشِفَ مِنْهَا حَتَّى الْآنَ «١٥» (خَمْسَةَ عَشَرَ)
نَوْعًا فَقَطْ؛ مِنْهَا الْبُرُوتِينُ*، الْحَدِيدُ، النَّحَاسُ* وَ... وَ فَيْتَامِينِ ب ١ (بِي وَاحِدًا)،
ب ٢ (بِي اثْنَيْنِ)، ب ٥، ب ٦ وَ...

خَوَاصُّ الْعَسَلِ

لِلْعَسَلِ عِدَّةٌ خَوَاصٌّ أُخْرَى جَعَلْتَهُ أَفْضَلَ أَنْوَاعِ السُّكَّرِيَّاتِ؛ مِنْهَا:

- ١- يُهْدِئُ* الْأَعْصَابَ
- ٢- يُسَكِّنُ السُّعَالَ* الْمُرْعَجَ*
- ٣- يُسَكِّنُ آلامَ الْمَفَاصِلِ
- ٤- لَا يُفْسِدُ الْأَسْنَانَ عَلَى خِلَافِ السُّكَّرِيَّاتِ الْأُخْرَى
- ٥- إِنَّهُ مُضَادٌّ* لِلْعُقُونَةِ، فَلَا يَفْسِدُ مَعَ مَرُورِ الزَّمَنِ وَ يَحْتَفِظُ بِقِيَمَتِهِ* الْغِذَائِيَّةِ
كَامِلًا.

النَّاقِصُ الْمَزِيدُ

آیا با صرف فعل ناقص در باب‌های ثلاثی مزید آشنایی دارید؟
برای آشنایی با صرف این فعل‌ها با ما همراه شوید.

ناقص در باب‌های افعال، افعال، انفعال و استفعال

به صرف فعل ناقص در چهار باب فوق توجه کنیم:

المصدر	الأمر	المضارع	الماضي	
إِمضاء	أَمْضِ	يُْمِضِي	أَمْضَى	«م ض ی»
إِخْتفاء	إِخْتَفِ	يَخْتَفِي	إِخْتَفَى	«خ ف ی»
إِنزواء	إِنرِو	يَنرِوِي	إِنرِوَى	«ز و ی ^۱ »
إِسْتِعفاء	إِسْتَعْفِ	يَسْتَعْفِي	إِسْتَعْفَى	«ع ف و ^۲ »

نتیجه:

هرگاه فعل ناقص به باب‌های افعال، افعال، انفعال، استفعال برود، حرف عله در اولین صیغه:

- ماضی: قلب به الف،
- مضارع: اعلال به اسکان،
- امر: حذف می‌شود.

اما در مصدر این باب‌ها به چه صورتی می‌آید؟

مصدر باب‌های افعال، افعال، انفعال و استفعال از فعل ناقص، همیشه مختوم به «الف ممدود» (الف و همزه^۳) است.
مانند: إهداء، إرضاء، إنحاء، استدعاء.

بدانیم

- ۱- به این نوع فعل‌ها که دو حرف عله دارند و مانند فعل ناقص صرف می‌شوند، «الفیف» می‌گویند.
- ۲- در فعل ناقص، اگر حرف عله «واو» باشد، در ثلاثی مزید به «باء» تبدیل می‌شود.
- ۳- این همزه در زبان فارسی معمولاً حذف می‌شود.

للتدريب (١) أكْمِلِ الْفَرَاغَ:

المصدر	الأمر	المضارع	الماضي
.....	.....	.....	.....

بَقِيَ
باب إفعال ←

(٢) أكْمِلِ الْفَرَاغَ بِالصَّيْغَةِ الْمُنَاسِبَةِ:

هُم..... (إِهْتَدَوْا - إِهْتَدَيْتُمْ)
هِيَ..... (إِهْتَدَيْتِ - إِهْتَدَتْ)
أَنْتِ..... (تَهْتَدِينَ - تَهْتَدُونَ)

ناقص در باب های تَفْعِيل و مُفَاعَلَة

٢

به صرف فعل ناقص در این دو باب توجه کنیم:

المصدر	الأمر	المضارع	الماضي	
تغذية	غَدِّ	يُغَدِّي	غَدَّى	«غ ذ و»
مُنَاجَاة	نَاجِ	يُنَاجِي	نَاجَى	«ن ج و»

نتیجه:

هرگاه فعل ناقص به باب «تفعیل» و «مفاعلة» برود حرف عله در اولین صیغه:

- ماضی: قلب به الف
- مضارع: قلب به اسکان
- امر: حذف می شود.

– مصدر فعل ناقص از باب تفعیل، هم وزن «تَرْبِيَة» می آید.

مانند: تزکیه، تصفیة، تغذیة^١

– مصدر فعل ناقص از باب مُفَاعَلَة، هم وزن «مُلاَقَاة^٢» می باشد.

مانند: مُدَارَاة، مُحَاكَاة، مُدَاوَاة.

بدانیم

١- «تاء» در آخر این کلمات در زبان فارسی غالباً به «های غیرملفوظ» (بیان حرکت) تبدیل می شود؛ مانند: تزکیه، تغذیه، تصفیه.

٢- «تاء» در مصدر باب مفاعلة در زبان فارسی معمولاً به صورت کشیده نوشته می شود؛ مانند: مناجات، مساوات، ملاقات.

لِلتَدْرِيبِ

١) أَكْتُبْ مَصَادِرَ هَذِهِ الْأَفْعَالِ : سَلَّى : ... ، عَدَّى : ...

٢) اِمْلَأِ الْفُرَاغَ بِالصِّيغَةِ الْمُنَاسِبَةِ :

— هِيَ ... فِي الصَّلَاةِ . (نَاجَتْ — نَاجَيْتَ)

— هُمْ ... رَبَّهُمْ . (يُنَاجِيَانِ — يُنَاجُونَ)

ناقص در دو باب «تَفَاعُلٌ وَ تَفَعُّلٌ»

٣

به صرف فعل ناقص در این دو باب توجه کنیم :

المصدر	الأمر	المضارع	الماضي	
تَلَاقِي	تَلَاقِ	يَتَلَاقَى	تَلَاقَى	«ل ق ي»
تَلَقَّى	تَلَقَّ	يَتَلَقَّى	تَلَقَّى	«ل ق ي»

نتیجه :

هرگاه فعل ناقص به دو باب «تفاعل» و «تفعّل» برود، حرف عله در اولین صیغه :

• ماضی : قلب به الف،

• مضارع : قلب به الف،

• امر : حذف می شود.

اما مصدر به چه صورت می آید؟

مصدر دو باب تَفَاعُلٌ وَ تَفَعُّلٌ از فعل ناقص به یاء ماقبل

مکسور (منقوص) ختم می شود؛ مانند : «ع ل و» ⇐ تَعَالِي

«عدو» ⇐ تَعَدِّي

بدانیم

۱- ترکیب «کان + لِ» معادل فعل داشتن در زبان فارسی است.
 کَانَ لِي كِتَابٌ : کتابی داشتم.

۲- به کیفیت ترجمه حرف «أَنْ» و نیز موصولات خاص در وسط جمله توجه کنیم.

كَانَ لِلْمَرْأَةِ دَوْرٌ أَسَاسِيٌّ فِي الْإِسْلَامِ مُنْذُ ظُهُورِهِ. فَأَوَّلُ مَنْ آمَنَ بِالرَّسُولِ (ص) هِيَ خَدِيجَةُ زَوْجَةُ الرَّسُولِ الْأَكْرَمِ (ص). مُلِيَ تَارِيخُ صَدْرِ الْإِسْلَامِ بِنَمَازِجٍ مِثَالِيَّةٍ مِنَ النِّسَاءِ اللَّاتِي دَخَلْنَ فِي الشُّؤْنِ الْعَسْكَرِيَّةِ وَ السِّيَاسِيَّةِ مَعَ مِرَاعَاةِ الْأَلْتِمَازِ بِالْعَفَافِ وَ الطَّهَارَةِ. حِينَمَا يَتَكَلَّمُ الْإِسْلَامُ عَنِ الْحِجَابِ لَمْ يَقْصِدْ مَنَعَ الْمَرْأَةَ مِنَ التَّدْخُلِ فِي الشُّؤْنِ الْإِجْتِمَاعِيَّةِ وَإِنَّمَا يَقْصِدُ أَنْ تَظْهَرَ الْمَرْأَةُ فِي الْمَجْتَمَعِ غَيْرَ مَتْرِبَتِهِ.

***

حَوْلَ النَّصِّ :

الف - عَيْنِ الصَّحِيحِ :

○	الگوهای مهم	○	نمونه‌های والا	○	مانند نمونه	۱- نماذج مثالیّة :
○	عدم دخالت	○	وارد کردن	○	وارد شدن	۲- التّدخّل :
○	دانشگاهی	○	نظامی	○	پادگان	۳- العسکریّ :

ب - عَيْنِ تَرْجَمَةِ «مَنْ» فِي عِبَارَةِ : «أَوَّلُ مَنْ آمَنَ بِالرَّسُولِ...»

○	چیزی که	○	کسانی که	○	کسی که

ج - اِتِّخَذَ عِنَاةً مَنَاسِبًا لِلنَّصِّ :

○	تاریخ صدر الإسلام	○	الالتزام بالعمل	○	دور المرأة في الإسلام

التمرين الأول

عَيِّنِ الْمُعْتَلَّ النَّاقِضَ ثُمَّ اجْعَلِيهِ فِي الْجَدْوَلِ وَ اكْتُبِي مَا يُنَاسِبُهُ :

- ١- ﴿إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكُوثَرَ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَنْحَرْ﴾*
- ٢- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ﴾*
- ٣- ﴿أُولَئِكَ الَّذِينَ اسْتَرَوْا الضَّلَالَةَ بِالْهُدَى وَالْعَذَابَ بِالْمَغْفِرَةِ﴾*

				الفعل
				نوع الفعل ^٢
				المعنى

التمرين الثاني

أَكْتُبِي الْمَصَادِرَ فِي مَكَانِهَا الْمُنَاسِبَ ثُمَّ تَرَجِّمِيهَا :

«تَجَلَّى، مُرَاعَاةٌ، إِغْنَاءٌ، تَمَنَّى، تَدَاعِي، إِبْقَاءٌ، تَوْصِيَةٌ، مُجَازَاةٌ، إِنْقِضَاءٌ، إِسْتِغْنَاءٌ،

إِنْزَوَاءٌ»

إِفْعَالٌ	تَفْعِيلٌ	مُفَاعَلَةٌ	تَفَاعُلٌ	تَفَعُّلٌ	إِفْتِعَالٌ	إِنْفِعَالٌ	إِسْتِفْعَالٌ
				تَجَلَّى			
				أَشْكَارُ شَدْنٍ			

١- برخی افعال در زبان عربی دو مفعول می گیرند؛ مانند: أعطى (داد، عطا کرد، بخشید)، علم (یاد داد)، رزق

(روزی داد) جعل (گردانید) و... .

٢- نوع الفعل: الماضي و المضارع و الأمر

التمرين الثالث

أكمل الفراغات :

المصدر	الأمر (للمخاطب)	المضارع	الماضي
	أَعْطِ		أَعْطَى
مُساواة			ساوَى
	تَسَلَّ		تَسَلَّى
		يَتَعَالَى	تَعَالَى

التمرين الرابع

عَيِّن الإعراب والتَّحليل الصَّرْفِيَّ لِلْكَلِمَاتِ الَّتِي أُشِيرَ إِلَيْهَا بِخَطِّ :

تَعْصِي * الإِلهَ وَ أَنْتَ تُظْهَرُ حُبَّهُ   هَذَا مُحَالٌ فِي الْقِيَاسِ بَدِيعٌ *
لَوْ كَانَ حُبُّكَ صَادِقاً لَأَطَعْتَهُ   إِنَّ الْمُحِبَّ لِمَنْ يُحِبُّ مُطِيعٌ

الكلمة	التحليل الصرفي	الإعراب
تَعْصِي		
هذا		
صادقاً		
مُطِيعٌ		

التمرين الخامس

عَيِّن المُرَادِفَ وَ المُضَادَّ : (=، ≠)

الغذاء □ الطَّعام   عَصَى □ أطاعَ   لَوْ □ إنَّ

استفهام

استفهام در حقیقت هنگامی به کار می‌رود که گوینده در صدد یافتن پاسخی برای مجهول خود باشد. اما گاهی به عباراتی بر می‌خوریم که سؤال کننده نمی‌خواهد جوابی برای سؤال خود بیابد. بلکه معانی و مفاهیم دیگری را در ورای این استفهام ظاهری مدنظر دارد.

به آیات زیر نگاه کنیم :

﴿أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ﴾

آیا مردم را به نیکی دعوت می‌کنید و خود را فراموش می‌نمایید؟! (این کار را نکنید.)

﴿أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ﴾

آیا ندانستی که خدا آنچه را که در آسمان و زمین است می‌داند؟! (آری، می‌دانم.)

آیا به راستی پاسخ سؤالات فوق روشن نیست؟

این گونه استفهام را «استفهام انکاری» می‌نامیم.

هرگاه جمله استفهامی همراه «ادوات نفی» آورده شود (آیه دوم) به منظور اقرار گرفتن از مخاطب و «تقریر» و اثبات موضوع است. اگر جمله استفهامی از «ادوات نفی» خالی باشد، (آیه اول) مفهوم جمله حکایت از «نفی» و یا «نهی» می‌کند.

***

○ در آیات زیر مشخص کنید که آیا استفهام در معنای حقیقی خود به کار رفته است یا خیر؟

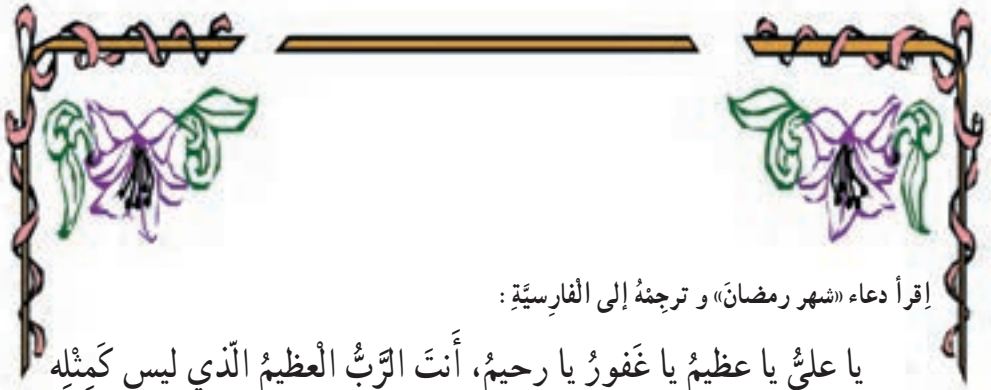
۱- ﴿يَسْأَلُونَ أَيَّانَ يَوْمَ الدِّينِ﴾ [ای پیامبر] می‌پرسند روز پاداش چه وقت خواهد بود؟

۲- ﴿أَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَآوَى﴾ [ای پیامبر] آیا تو را یتیم نیافت آن گاه پناه داد؟!

۳- ﴿هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ﴾ آیا پاداش احسان و نیکی جز احسان و نیکی است؟!

۴- ﴿أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ﴾ آیا ندانستند که خداست که توبه بندگان را می‌پذیرد؟!

إقرأ دعاء «شهر رمضان» و ترجمه إلى الفارسيّة :

يا عليّ يا عظيمُ يا غفورُ يا رحيمُ، أنتَ الرَّبُّ العَظيمُ الَّذي ليسَ كَمِثْلِهِ
شيءٌ و هو السَّميعُ البصيرُ. و هذا شَهْرٌ عَظْمَتُهُ و كَرَمَتُهُ و شَرَفَتُهُ و فَضْلَتُهُ
عَلَى الشُّهُورِ. و هو الشَّهْرُ الَّذي فَرضتَ صيامَهُ عَلَيَّ. و هو شَهْرُ رَمَضانَ
الَّذي أنزَلتَ فيه القرآنَ هُدًى لِلنَّاسِ و بَيِّناتٍ مِنَ الهُدَى و الفُرْقانِ و جَعَلتَ
فيه ليلةَ القَدْرِ و جَعَلتَها خيراً من ألفِ شهرٍ...

***

عليّ : بر من

فرضت : واجب نمودی

عليّ : بلند مرتبه

